

O'QITUVCHINING KASBIY PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHIGA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Xomidova Shaxlo Shermirzayevna

Xo'jaobod pedagogika kolleji Pedagogika

va psixologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: O'qituvchilik kasbi talabalarni bugungi tez o'zgaruvchan dunyoda gullab yashnashi uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalar bilan jihozlashda doimo rivojlanayotgan muammolarga duch kelmoqda. Talabalarning o'qishi va rivojlanishini samarali qo'llab quvvatlash uchun o'qituvchilar o'zlarining pedagogik va psixologik tajribalarini doimiy ravishda rivojlantirishlari va takomillashtirishlari kerak. Ushbu maqolada o'qituvchining kasbiy amaliyotining doimiy o'sishiga yordam beradigan innovatsion yondashuvlar ko'rib chiqiladi. Xususan, u yangi texnologiyalarni qamrab olish, hamkorlikni mustahkamlash va aks ettirish amaliyoti bilan shug'ullanish pedagogik va psixologik rivojlanishni qanday kuchaytirishi mumkinligini o'rganadi.

Kalit so'zlar: innovatsion texnologiyalar, zamonaviy uslublar, hamkorlikda ishlash, o'quv dasturlar.

Kirish: Ko'pgina mamlakatlarda maktablarning roli va faoliyati o'zgarib bormoqda va o'qituvchilardan kutilgan narsa ham o'zgarib bormoqda. O'qituvchilardan tobora ko'proq ko'p madaniyatli sinflarda dars berish so'raladi; o'quvchilarni maxsus o'quv ehtiyojlari bilan o'z sinflarida birlashtirishga katta e'tibor berish; o'qitish uchun axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan yanada samarali foydalanish; baholash va hisobdorlik doirasida

rejalashtirish bilan ko'proq shug'ullanish va ota-onalarni maktablarga jalb qilish uchun ko'proq ish qilish.

O'qituvchilar uchun xizmatdan oldingi tayyorgarlik qanchalik yaxshi bo'lmasin, o'qituvchilarni butun faoliyati davomida duch keladigan barcha qiyinchiliklarga tayyorlashni kutish mumkin emas. Shuning uchun ta'lim tizimlari o'qituvchilarga o'qitishning yuqori standartlarini saqlab qolish va yuqori sifatli o'qituvchilar ishchi kuchini saqlab qolish uchun xizmat ko'rsatish uchun malaka oshirish imkoniyatlarini berishga intiladi.

O'qituvchilarning dastlabki tayyorgarlikdan tashqari rivojlanishi bir qator maqsadlarga xizmat qilishi mumkin, jumladan:

- * ushbu sohadagi so'nggi yutuqlar asosida shaxslarning mavzu bo'yicha bilimlarini yangilash;

- * yangi o'qitish texnikasini rivojlantirish nuqtai nazaridan shaxslarning ko'nikmalari, munosabatlari va yondashuvlarini yangilash va maqsadlar, yangi sharoitlar va yangi ta'lim tadqiqotlari;

- * jismoniy shaxslarga o'quv dasturlariga yoki o'quv amaliyotining boshqa jihatlariga kiritilgan o'zgarishlarni qo'llashga imkon berish;

- * maktablarga o'quv rejasi va boshqa jihatlar bo'yicha yangi strategiyalarni ishlab chiqish va qo'llash imkoniyatini berish;

- * o'qituvchilar va boshqalar, masalan, akademiklar, sanoatchilar o'rtasida ma'lumot va tajriba almashish;

- * zaif o'qituvchilarga yanada samarali bo'lishga yordam berish

Ta'rifda rivojlanish rasmiydan tortib norasmiygacha ko'p jihatdan ta'minlanishi mumkinligini tan oladi. U kurslar, seminarlar yoki rasmiy malaka dasturlari ko'rinishidagi tashqi ekspertiza orqali, maktablar bo'ylab o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik (masalan,

boshqa maktablar yoki o'qituvchilar tarmoqlariga kuzatuv tashriflari) yoki o'qituvchilar ishlaydigan maktablar doirasida taqdim etilishi mumkin. Bu oxirgi holatda rivojlanish murabbiylik, hamkorlikda rejalashtirish va o'qitish, yaxshi tajriba almashish orqali ta'minlanishi mumkin.

Masofaviy ta'lim orqali amaliyotchi o'qituvchilarning malakasini oshirish yangilik emas va aslida bu bir qator mamlakatlarda uzoq tarixga ega. Yaqin vaqtgacha masofaviy ta'limning aksariyati bosma materiallardan foydalanish, repetitorlar bilan vaqti-vaqti bilan aloqa qilish va ehtimol mahalliy o'quv guruhlar orqali amalga oshirildi. Xitoy va Meksika kabi ba'zi milliy maktab tizimlari o'qituvchilarning rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun televizordan foydalangan. 75 yildan ortiq vaqt davomida masofaviy ta'limni baholash natijalariga ko'ra, u ishlatiladigan texnologiya - bosma nashr, televizor yoki kompyuterdan qat'i nazar, an'anaviy ta'lim kabi samaralidir.

Onlayn o'rganish uchun kamroq dalillar mavjud bo'lsa-da, o'tkazilgan tadqiqot yoki baholashlarning aksariyati ham juda ijobiy natijalarni ko'rsatmoqda. So'nggi bir necha yil ichida yangi Internet va sun'iy yo'ldosh texnologiyalaridan foydalangan holda o'qituvchilar malakasini oshirish yondashuvlari ishlab chiqildi. Ushbu yondashuvlar odatda o'qituvchilarning sifatli rivojlanishi uchun zarur bo'lgan tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlaydigan bir qator xususiyatlarga ega.

Yangi Texnologiyalarni Qamrab Olish:

Pedagogik va psixologik ko'nikmalarni rivojlantirishning bir yo'li o'qitishda rivojlanayotgan texnologiyalarni strategik qabul qilishdir. Masalan, ta'limni boshqarish tizimlari o'qituvchilarga turli bosqichlarda ishlaydigan talabalar uchun shaxsiy fikr-mulohazalar va manbalarni taqdim etishga imkon beradi. Interfaol doskalar va ilovalar ishtirok etish darslari va baholashning yangi shakllarini osonlashtiradi.

Biroq, shunchaki texnologiyalarni joriy etish yetarli emas - o'qituvchilar vositalar bilan kuchli imkoniyatlarni ishlab chiqishlari kerak. Maktab tumanlari ushbu jarayonni texnologiya integratsiyasiga yo'naltirilgan doimiy malaka oshirish dasturlari orqali qo'llab-quvvatlashi mumkin. Seminarlar va onlayn kurslar o'qituvchilarga texnologiyalarni puxta tanlash, ulardan foydalanish va muammolarni bartaraf etishni o'rgatadi. Shuningdek, ular o'qituvchilarga ilg'or tajribalarni almashish va texnik muammolarni birgalikda hal qilish imkoniyatini beradi. Reflektiv amaliyot bilan birlashganda, bunday trening o'qituvchilarga texnik pedagogik bilimlarini doimiy ravishda takomillashtirishga imkon beradi.

Hamkorlikni Kuchaytirish:

O'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik-bu kasbiy o'sishni sezilarli darajada oshiradigan yana bir yo'l. Muntazam hamkorlik o'qituvchilarga bir-birlarining turli tajribalari va tajriba sohalaridan o'rganish imkonini beradi. Hamkorlik, shuningdek, o'z amaliyoti haqida fikr yuritishga yordam beradi.

Maktab rahbarlari hamkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ular umumiy rejalashtirish va kasbiy rivojlanish vaqtlarini tuzishi, sinf kuzatuvlari o'rnini bosishi va ishlashni ko'rib chiqishda hamkorlikdagi harakatlarni tan olishi mumkin. Turli darajadagi va fan sohalaridagi o'qituvchilar birlashadigan amaliyot jamoalari fanlararo o'rganishni kuchaytiradi. Texnologiya, shuningdek, hamkorlikni osonlashtiradi-platformalar asenkron va sinxron munozaralarga, resurslarni almashishga va dars rejalari va baholarini o'zaro ko'rib chiqishga imkon beradi. Hamkorlikni tarbiyalash o'qituvchilarning yakka holda ishlamasligini yoki o'rganmasligini ta'minlaydi.

Reflektiv amaliyotning kuchi:

Ehtimol, hech qanday yondashuv pedagogik va psixologik ko'nikmalarni rivojlantirish uchun aks ettirish amaliyotidan ko'ra ko'proq imkoniyatlarga ega emas. Ularga aytilgan fikrlar orqali o'qituvchilar o'zlarining taxminlari va ishlashini tanqidiy tahlil qilishlari,

muqobil istiqbollarni ko'rib chiqishlari va doimiy o'sish uchun maqsadlar qo'yishlari mumkin. Darslarning turli talabalar guruhlariga ta'sirini hisobga olish, maqsadlar va baholashlar o'rtasidagi muvofiqlikni o'rganish va sinfdagi hissiy javoblarni aks ettirish kabi turli xil ramkalar aks ettirish amaliyotini boshqaradi.

Tizimli qo'llab-quvvatlanganda aks ettirish eng ta'sirli bo'ladi. Kundalik amaliyotga singib ketganda, mulohaza o'qituvchilarga muammolarni puxta hal qilish va o'z hunarlarini faol ravishda mustahkamlash imkoniyatini beradi.

Xulosa Bugungi tez o'zgaruvchan dunyoda o'qituvchi sifatida rivojlanish maqsad emas, balki doimiy sayohatdir. O'qituvchilik kasbi umrbod o'rganish va o'sishni qo'llab-quvvatlaydigan innovatsion yondashuvlarni talab qiladi. Ushbu maqolada o'qituvchilarning pedagogik va psixologik ko'nikmalarini yangi texnologiyalarni qo'llash, hamkorlik amaliyotini kuchaytirish va chuqur aks ettirish ishlari bilan shug'ullanish orqali rivojlantirish strategiyalari muhokama qilindi. Strategik jihatdan amalga oshirilgan va maktab rahbarlari tomonidan qo'llab quvvatlangan ushbu yondashuvlar o'qituvchilarning rivojlanayotgan ehtiyojlarini qondirish uchun yaxshi ta'minlangan mutaxassis, moslashuvchan o'qituvchilarni yetishtirish uchun ulkan imkoniyatlarga ega. Umuman olganda, o'qituvchilarning kasbiy amaliyotini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berish talabalar muvaffaqiyatini oshirishning kalitidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jonson, Devid V., Jonson, Rojer T. (1989), hamkorlik va raqobat: nazariya va tadqiqotlar, o'zaro hamkorlik kitob kompaniyasi Edina, MN
2. London Trinity kolleji <http://www.trinitycollege.com/site/?id=6>
3. Pedagogika-Moodle Docs <https://docs.moodle.org/30/en/Pedagogy>

4. Salmon, G (2000a) elektron moderatsiya: onlayn o'qitish va o'rganish kaliti, Kogan sahifasi, London
5. Gannover tadqiqot Kengashi (2009 yil iyul) onlayn o'qitish strategiyasining eng yaxshi amaliyotlari, www.hanoverresearch.com
6. Salmon, G. (2002) E-tivities: faol onlayn ta'limning kaliti, Kogan sahifasi, London